

सन २०२३-२४ या आर्थिक वर्षाकरीता “सामुहिक पातळीवर ठोस वनरोपण कार्यक्रम” या योजनेकरीता (४४०६०४९२) लेखाशीर्षांतर्गत अनुदान वितरण करण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन

महसूल व वन विभाग

शासन निर्णय क्रमांक:- साववि-२०२३/प्र.क्र.५१/फ-११

मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२

दिनांक:-१० नोव्हेंबर, २०२३

वाचा:-

- १) वित्त विभाग, शासन परिपत्रक क्र.अर्थसं-२०२३/प्र.क्र.४०/अर्थ-३, दिनांक १२.०४.२०२३
- २) महसूल व वन विभाग, शासन निर्णय क्र. ११-फ/५१.प्र.क्र/२०२३-साववि दिनांक ०३.०७.२०२३
- ३) महसूल व वन विभाग, शासन निर्णय क्रमांक -साववि-२०२२/प्र.क्र.५८/फ-११, दिनांक २८.०७.२०२३
- ४) प्रधान मुख्य वनसंरक्षक (अर्थसंकल्प, नियोजन व विकास), नागपूर, यांचे पत्र क्र.कक्ष-१/ पी/यो/चाबाप्र/ प्र.क्र.१८/३५९/२०२३-२४, दिनांक ०९.०८.२०२३.
- ५) महसूल व वन विभाग, शासन निर्णय समक्रमांक दिनांक ११.०८.२०२३ व दिनांक ११.१०.२०२३
- ६) अपर प्रधान मुख्य वनसंरक्षक (अर्थसंकल्प, नियोजन व विकास), नागपूर, यांचे पत्र क्र.कक्ष-१/ पी/यो/नबाप्र/ प्र.क्र.१३/५३९/२०२३-२४, दिनांक ११.१०.२०२३ रोजीचे पत्र.
- ७) अपर प्रधान मुख्य वनसंरक्षक (अर्थसंकल्प, नियोजन व विकास), नागपूर, यांचे पत्र क्र.कक्ष-१/ पी/यो/चाबाप्र/ प्र.क्र.१८/५४९/२०२३-२४, दिनांक ११.१०.२०२३ रोजीचे पत्र.
- ८) अपर प्रधान मुख्य वनसंरक्षक (अर्थसंकल्प, नियोजन व विकास), नागपूर, यांचे पत्र क्र.कक्ष-१/ पी/यो/चाबाप्र/ प्र.क्र.१८/५७१/२०२३-२४, दिनांक १६.१०.२०२३ रोजीचे पत्र.
- ९) महसूल व वन विभाग, शासन निर्णय समक्रमांक दिनांक २३.१०.२०२३
- १०) अपर प्रधान मुख्य वनसंरक्षक (अर्थसंकल्प, नियोजन व विकास), नागपूर, यांचे पत्र क्र.कक्ष-१/ पी/यो/चाबाप्र/ प्र.क्र.१८/६३२/२०२३-२४, दिनांक ०९.११.२०२३ रोजीचे पत्र

प्रस्तावना:-

वन आणि वनेतर क्षेत्रात वृक्ष लागवड व संवर्धन करण्याकरीता सन २०२३-२४ करीता “सामुहिक पातळीवर ठोस वनरोपण कार्यक्रम (४४०६ ०४९२)” या राज्य योजनेंतर्गत रु.१०१७६८.८५ लक्ष इतका निधी (०२-मजूरी अंतर्गत रु.७६३२६.६४ लक्ष + २१-पुरवठा व सामग्री अंतर्गत रु.२५४४२.२१ लक्ष) अर्थसंकल्पित करण्यात आला आहे. सदर योजनेंतर्गत ३ योजनांकित योजनांनिहाय अर्थसंकल्पीत करण्यात आलेल्या निधीचा तपशिल पुढीलप्रमाणे आहे :-

(रु. लाखात)

अ. क्र.	योजनेचे नाव	सन २०२३-२४ करिता अर्थसंकल्पीत निधी		
		०२-मजूरी	२१-पुरवठा व सामुग्री	एकूण
१	वनीकरणाचा भरगच्च कार्यक्रम	४९२८५.२५	१३७६९.७५	५५०४७.००
२	महत्वाचे रस्ते, कालवे व रस्त्यांच्या दुतर्फा वृक्ष लागवड	३३७५०	११२५०	४५०००.००
३	महत्वाच्या रस्त्यांच्या दुतर्फा असणाऱ्या टेकड्यांचे हरितीकरण	१२९९.३८७५	४३०.४६२५	१७२९.८५
एकूण		७६३२६.६३७५	२५४४२.२९२५	१०१७६८.८५

०२. वित्त विभागाच्या संदर्भ क्रमांक १ येथे नमूद दिनांक १२.०४.२०२३ रोजीच्या परिपत्रकान्वये वित्तिय वर्ष सन २०२३-२४ करिता अर्थसंकल्पीय तरतुदीची मासिक निधी विवरणपत्रे, अर्थसंकल्पीय अंदाज, वाटप आणि संनियंत्रण प्रणालीवर (बीम्स) प्रशासकीय विभागांकडून नोंदविण्यात आल्यानंतर सन २०२३-२४ च्या प्रथम नऊमाहीकरीता (डिसेंबर, २०२३ अखेर) आवश्यक असणारा अनिवार्य व कार्यक्रमांतर्गत खर्चाचा अर्थसंकल्पीत निधी एकूण वार्षिक तरतुदीच्या ७०% च्या मर्यादेत अर्थसंकल्पीय अंदाज, वाटप आणि संनियंत्रण प्रणालीवर (बीम्स) वितरीत करण्याच्या अनुषंगाने सूचना देण्यात आलेल्या आहेत.

०३. संदर्भाधीन क्रमांक ३ येथे नमूद दिनांक २८.०७.२०२३ रोजीच्या शासन निर्णयान्वये वनीकरण तसेच वन क्षेत्रातील मृद व जलसंधारणाची सर्व कामे ही महात्मा गांधी राष्ट्रीय ग्रामीण रोजगार हमी योजना व वन विभागांतर्गत राबविण्यात येणाऱ्या योजनांचे अभिसरण करून घेण्यास व उर्वरित फरकाची रक्कम योजनेतर्गत उपलब्ध तरतुदीमधून अदा करण्यास मान्यता प्रदान करण्यात आलेली आहे. सदर शासन निर्णयातील तरतुदीनुसार “सामुहिक पातळीवर ठोस वनरोपन कार्यक्रम” या योजनेतर्गत करण्यात येणारी सर्व कामे सुध्दा अभिसरणांतर्गत करणे अभिप्रेत आहे. तथापि, अभिसरण योजना राबविण्यासाठी आवश्यक प्रणाली विकसीत करण्याची कार्यवाही करण्यात येत आहे. त्यामुळे सदर योजनांतर्गत करण्यात येत असलेल्या कामांकरीता चालू आर्थिक वर्षात उपलब्ध असलेल्या तरतुदीमधून निधी वितरीत करणे आवश्यक आहे.

०४. अपर प्रधान मुख्य वनसंरक्षक (अर्थसंकल्प, नियोजन व विकास), नागपूर यांनी संदर्भाधीन क्रमांक ११ येथे नमूद दिनांक ०१.११.२०२३ रोजीच्या पत्रान्वये केलेल्या विनंतीनुसार “सामुहिक पातळीवर ठोस वनरोपन कार्यक्रम (४४०६ ०४९२)” या योजनेतर्गत “वनीकरणाचा भरगच्च कार्यक्रम”, महत्वाचे रस्ते/रेल्वे कालवे/दुतर्फा वृक्ष लागवड आणि “महत्वाच्या रस्त्यांच्या दुतर्फा असणाऱ्या टेकड्याचे हरितीकरण” या योजनेतर्गत सद्यास्थितीत करण्यात आलेल्या व प्रगतीपथावर असलेल्या कामांवर विपरीत परिणाम होऊ

नये याकरीता विविध रोपवनांच्या बांधील कामांसाठी निधी वितरीत करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय :

सन २०२३-२४ या वित्तीय वर्षात (००)(०६) “सामुहिक पातळीवर ठोस वनरोपण कार्यक्रम (४४०६ ०४९२)” या योजनेतर्गत “वनीकरणाचा भरगच्च कार्यक्रम”, महत्त्वाचे रस्ते/रेल्वे कालवे/दुतर्फा वृक्ष लागवड आणि “महत्त्वाच्या रस्त्यांच्या दुतर्फा असणाच्या टेकड्याचे हरितीकरण” या योजनातर्गत करण्यात येत असलेल्या बांधील कामांकरीता तसेच “महत्त्वाचे रस्ते/रेल्वे कालवे/दुतर्फा वृक्ष लागवड” या योजनेतर्गत पंचायतन वन उद्यान, बेल वन उद्यान व अमृत वन उद्यान निर्माण करणे या योजनेतर्गत करण्यात येत असलेल्या कामांकरीता अनुक्रमे रु.७९८९.५९ लक्ष, रु.१०३३२.५७ लक्ष, रु.१०७.७५ लक्ष आणि रु.६१०.६५ लक्ष असे एकूण रु.१८२४०.५६ लक्ष इतका निधी खालील तक्ता क्रमांक १,२,३ व ४ मध्ये नमूद केल्यानुसार योजनानिहाय व वन वृत्त/विभाग निहाय वितरित करण्यास शासन मान्यता देण्यात येत आहे. सदर रु.१८२४०.५६ लक्ष पैकी, रु.१५३.७६ लक्ष इतका निधी यापूर्वी संदर्भाधीन क्रमांक २ अन्वये वितरीत करण्यात आलेला आहे.

तक्ता क्रमांक-१				
योजनेचे नाव- वनिकरणाचा भरगच्च कार्यक्रम				
अ.क्र.	वन वृत्ताचे नाव	वितरीत करावयाचा निधी (रु. लाखात)		
		०२- मजुरी	२१- पुरवठा व सामग्री	एकूण
१	पुणे	५९०.९८	००.००	५९०.९८
२	गडचिरोली	३४९.९७	००.००	३४९.९७
३	नागपूर	६०४.६४	००.००	६०४.६४
४	चंद्रपूर	६५५.४५	००.००	६५५.४५
५	छत्रपती संभाजीनगर	८५९.८०	००.००	८५९.८०
६	नाशिक	७५५.९८	००.००	७५५.९८
७	धुळे	४९०.५५	००.००	४९०.५५
८	वन संरक्षक तथा क्षेत्र संचालक, ताडोबा-अंधारी व्याघ्र प्रकल्प (TATR)	९९.०३	००.००	९९.०३
९	अमरावती (ANR) +(AR)	७६९.८२	००.००	७६९.८२
१०	वन संरक्षक तथा क्षेत्र संचालक मेळघाट व्याघ्र प्रकल्प अमरावती (MTR)	९०३.९६	००.००	९०३.९६
११	यवतमाळ	१२०४.६०	००.००	१२०४.६०
१२	कोल्हापूर	४६९.९०	००.००	४६९.९०

१३	ठाणे	३३४.९०	००.००	३३४.९०
	एकूण	७९८९.५९	००.००	७९८९.५९

तक्ता क्रमांक-२				
योजनेचे नाव- महत्त्वाचे रस्ते/रेल्वे कालवे/ दुतर्फा वृक्ष लागवड				
अ.क्र.	वन वृत्ताचे नाव	वितरीत करावयाचा निधी		
		०२- मजुरी	२१- पुरवठा व सामग्री	एकूण
१	पुणे	१७२४.७५	००.००	१७२४.७५
२	छत्रपती संभाजीनगर	२९४३.६५+१५३.७६*	००.००	३०९७.४९
३	नाशिक	२५८९.९८	००.००	२५८९.९८
४	अमरावती	१७२९.०६	००.००	१७२९.०६
५	नागपूर	७०३.४३	००.००	७०३.४३
६	ठाणे	५०३.९३	००.००	५०३.९३
	एकूण	१०३३२.५७	००.००	१०३३२.५७

उपरोक्त तक्त्यातील अ.क्र.२ छत्रपती संभाजीनगर वन वृत्ताकरीता महत्त्वाचे रस्ते/रेल्वे कालवे/ दुतर्फा वृक्ष लागवड या योजनेतर्गत ०२- मजुरी या उद्दिष्टांतर्गत वितरीत करण्यात येत असलेल्या एकूण रु.३०९७.४९ निधीपैकी रु.२९४३.६५ लक्ष निधी सदर शासन निर्णयान्वये वितरीत करण्यास तसेच उर्वरित

*१५३.७६ लक्ष इतका निधी संदर्भाधीन क्रमांक २ येथे नमूद दिनांक ०३.०७.२०२३ अन्वये ०२- मजुरी या उद्दिष्टांतर्गत वितरीत करण्यात आलेल्या निधीमधून समायोजित करण्याव यावा.

तक्ता क्रमांक-३			(रु. लाखात)
योजनेचे नाव- “महत्त्वाच्या रस्त्यांच्या दुतर्फा असणाऱ्या टेकडयांचे हरितीकरण” अंतर्गत पंचायतन वन उद्यान, बेल वन उद्यान आणि अमृत वन उद्यान निर्माण करणे.			
	०२- मजुरी	२१- पुरवठा व सामग्री	एकूण
अंदाजपत्रकानुसार मागणी	६१९.२२	१०२२.०७	१६४९.२९
दिनांक ०३.०७.२०२३ अन्वये वितरीत करण्यात आलेला निधी	७७२.९८	२५७.६६	१०३०.६४
वितरीत करावयाचा निधी	-१५३.७६*	७६४.४९	६१०.६५
एकूण	६१९.२२	१०२२.०७	१६४९.२९

उपरोक्त तक्त्यात नमूद वितरीत करण्यात येत असलेल्या निधीपैकी संदर्भाधीन क्रमांक २ येथे नमूद दिनांक ०३.०७.२०२३ रोजीच्या शासन निर्णयान्वये ०२- मजुरी या उद्दिष्टांतर्गत वितरीत करण्यात आलेल्या

निधीपैकी *रु.१५३.७६ लक्ष इतका निधी “महत्वाच्या रस्त्यांच्या दुतर्फा असणाऱ्या टेकड्यांचे हरितीकरण” या योजनेतर्गत छत्रपती संभाजीनगर वन वृत्ताकरीता समायोजित करण्यात यावा.

तक्ता क्रमांक-४				
योजनेचे नाव- “महत्वाच्या रस्त्यांच्या दुतर्फा असणाऱ्या टेकड्यांचे हरितीकरण”				
अ.क्र.	वन वृत्ताचे नाव	वितरीत करावयाचा निधी (रु. लाखात)		
		०२- मजुरी	२१- पुरवठा व सामग्री	एकूण
१	पुणे	१७.५५	००.००	१७.५५
२	छत्रपती संभाजीनगर	०.००	००.००	०.००
३	नाशिक	५८.०६	००.००	५८.०६
४	अमरावती	२३.९०	००.००	२३.९०
५	नागपूर	३.८२	००.००	३.८२
६	ठाणे	४.४२	००.००	४.४२
		एकूण		१०७.७५

०२. उपरोक्त तक्ता क्रमांक १, २ व ३ मध्ये नमूद केल्यानुसार “सामुहिक पातळीवर ठोस वनरोपण कार्यक्रम (४४०६ ०४९२)” या योजनेतर्गत “वनीकरणाचा भरगच्च कार्यक्रम”, महत्वाचे रस्ते/रेल्वे कालवे/दुतर्फा वृक्ष लागवड आणि “महत्वाच्या रस्त्यांच्या दुतर्फा असणाऱ्या टेकड्यांचे हरितीकरण” या योजनांतर्गत करण्यात येत असलेल्या बांधील कामांकरीता अनुक्रमे रु.७१८९.५९ लक्ष, रु.१०३३२.५७ लक्ष व रु.१०७.७५ लक्ष इतका निधी वितरीत करण्यात येत आहे. सदर निधी हा संबंधित योजनांतर्गत करण्यात येत असलेल्या बांधील कामांकरीताच खर्च करण्यात यावा. तसेच उपरोक्त तत्का क्रमांक ४ मध्ये नमूद केल्यानुसार “महत्वाचे रस्ते/रेल्वे कालवे/दुतर्फा वृक्ष लागवड” या योजनेतर्गत पंचायतन वन उद्यान, बेल वन उद्यान व अमृत वन उद्यान निर्माण करणे या योजनेतर्गत करण्यात येत असलेल्या कामांकरीता रु.६१०.६५ लक्ष इतका निधी वितरीत करण्यात येत आहे.

०३. सदर निधी नियंत्रक अधिकारी म्हणून अपर प्रधान मुख्य वनसंरक्षक (अर्थसंकल्प, नियोजन व विकास), महाराष्ट्र राज्य, नागपूर यांच्याकडे सुपूर्त करण्यात येत आहे. नियंत्रक अधिकारी यांनी सदर निधी तात्काळ वितरीत करून त्याबाबतचा अहवाल शासनास सादर करावा. या योजनेतर्गत करण्यात आलेल्या कामाची अंमलबजावणी कृती आराखड्याप्रमाणे, विहित कार्यपद्धतीनुसार आणि ठरविलेल्या मुदतीत करण्यात आली आहे याबाबतची दक्षता घ्यावी. याबाबत सविस्तर मार्गदर्शक सूचना क्षेत्रीय

अधिकाच्यांना घाव्यात आणि अंमलबजावणीबाबत वेळोवेळी आढावा घेण्यात यावा. मंजूर निधीपेक्षा जास्त खर्च होणार नाही याची नियंत्रक अधिकाच्यांनी दक्षता घ्यावी.

०४. अपर प्रधान मुख्य वनसंरक्षक (अर्थसंकल्प, नियोजन व विकास) हे वर्ष २०२३-२४ मध्ये सदर योजनेतर्गत वितरीत केलेल्या निधीबाबत उपयोगिता प्रमाणपत्र ७ दिवसांत शासनास सादर करतील. तसेच सदर निधी वितरीत करतांना करण्यात येत असलेली कामे ही सक्षम प्राधिकारी यांनी मान्यता दिलेल्या अंदाजपत्रकानुसार तांत्रिक व प्रशासकीय मान्यता प्रदान करण्यात आल्याची खातरजमा प्रधान मुख्य वनसंरक्षक (अर्थसंकल्प, नियोजन व विकास), नागपूर व प्रधान मुख्य वनसंरक्षक (सामाजिक वनीकरण), पुणे यांनी करावी. यापुढे शासनाकडे निधी मागणीचा प्रस्ताव सादर करताना अपर प्रधान मुख्य वनसंरक्षक (अर्थसंकल्प, नियोजन व विकास), नागपूर यांनी उपरोक्त बाबी तपासल्याचे प्रमाणपत्र सोबत जोडावे.

०५. सदर निधी वितरित करण्यापूर्वी अपर प्रधान मुख्य वनसंरक्षक (अर्थसंकल्प, नियोजन व विकास), महाराष्ट्र राज्य, नागपूर यांनी सदर योजनेसाठी सन २०२३-२४ करीता वितरित केलेला निधी अर्थसंकल्पीय वितरण प्रणालीव्यतिरिक्त अन्यत्र ठिकाणी वळती केला नसल्याची खात्री करावी.

०६. सदर निधी खर्च करताना वित्त विभागाच्या संदर्भ क्रमांक १ येथील शासन परिपत्रकातील तरतुदी व महाराष्ट्र अर्थसंकल्पीय नियम पुस्तिका, वित्तीय अधिकार नियम पुस्तिका यामध्ये उल्लेख केलेल्या तरतुदी व वेळोवेळी दिलेल्या सूचनांचे पालन करण्यात यावे.

०७. वन वृत्त/विभाग निहाय वितरीत तरतुदीची माहिती व राबविण्यात आलेल्या कार्यक्रमाची/झालेल्या खर्चाचा तपशील शासनास दरमहा विहित प्रपत्रात सादर करण्यात यावा. तसेच योजनेचे संनियंत्रण प्रधान मुख्य वनसंरक्षक (वनबल प्रमुख), महाराष्ट्र राज्य, नागपूर यांच्यामार्फत व्हावे.

०८. सदर योजने अंतर्गत होणारा खर्च खाली नमूद केलेल्या लेखाशीर्षाखाली सन २०२३-२४ च्या मंजूर अर्थसंकल्पीत निधीतून खर्ची टाकण्यात यावा.

मागणी क्र.सी-१०,
४४०६ वनीकरण व वन्यजीवन यावरील भांडवली खर्च,
(००)(०६) सामुहिक पातळीवर ठोस वनरोपन (४४०६ ०४९२).
०२- मजूरी, २१- साहित्य व पुरवठा

०९. सदर शासन निर्णय, वित्त विभागाचे दिनांक १२.०४.२०२३ रोजीचे परिपत्रक तसेच वित्त विभागाच्या शासन निर्णय क्रमांक-विअप्र/२०१३/प्र.क्र.३०/२०१३/विनियम, भाग-२, दिनांक १७.०४.२०१५ अन्वये विभागास प्रदान करण्यात आलेल्या अधिकारास अनुसरुन निर्गमित करण्यात येत आहे.

१०. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.inया संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०२३१११०१३२५०८१०१९असा आहे. हा शासन निर्णय डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(वि. बा. इंगळे)
कार्यासन अधिकारी, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

१. प्रधान मुख्य वनसंरक्षक (वनबल प्रमुख), महाराष्ट्र राज्य, नागपूर.
२. प्रधान मुख्य वनसंरक्षक (सामाजिक वनीकरण), महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
३. अपर प्रधान मुख्य वनसंरक्षक (अर्थसंकल्प, नियोजन व विकास), महाराष्ट्र राज्य, नागपूर
४. मुख्य वनसंरक्षक/ वनसंरक्षक (प्रादेशिक) (११ वृत्त)
५. वनसंरक्षक, सामाजिक वनीकरण (६ वृत्त)
६. उप वनसंरक्षक (प्रा) (सर्व)/ विभागीय वन अधिकारी (प्रा)/ उपविभागीय वन अधिकारी (प्रा)
७. विभागीय वन अधिकारी, सामाजिक वनीकरण (सर्व जिल्हे)
८. महालेखापाल, (लेखापरीक्षा/लेखा व अनुज्ञेयता), महाराष्ट्र-१ व २, मुंबई व नागपूर,
९. सर्व जिल्हा कोषागार अधिकारी,
१०. अधिदान व लेखा अधिकारी, मुंबई ४०० ०३२.
११. निवासी परिक्षा लेखा अधिकारी, मुंबई
१२. वित्त विभाग, व्यय-१०, अर्थसंकल्प-०६, मंत्रालय, मुंबई-३२
१३. कार्यासन अधिकारी, फ-२, महसूल व वन विभाग, मंत्रालय, मुंबई-३२
१४. कार्यासन अधिकारी, ब-१, महसूल व वन विभाग, मंत्रालय, मुंबई-३२
१५. उप सचिव/अवर सचिव(सर्व), महसूल व वन विभाग, मंत्रालय, मुंबई-३२
१६. निवडनस्ती फ-११